	-	Geldig tot : 02-07-2023
	Medisch Laboratorium	
	Auteur(s): Erwin Ketele	Bladzijde : 1 / 8 versie : 6
	Staalafnamemodaliteiten	Doc nr : PROC-0002

Deze procedure is terug te vinden op internet (website AZ Sint Blasius) onder benaming "Labogids instructies voor staalname"

Algemeen

- Elk onderzoek vraagt eigen afnamemodaliteiten. De meest courante bepalingen zijn vermeld op het aanvraagformulier met rechts daarvan een afkorting die staat voor het correcte recipiënt. De afkortingen zijn op de voorzijde van het aanvraagformulier uitgelegd onder de ruimte voorzien voor patiëntidentifikatie. Gekoelde stalen worden getransporteerd in ijswater (0°C), dus niet tussen een coldpack en nooit rechtstreeks op ijsblokjes. Stalen worden steeds zo snel mogelijk aan het laboratorium bezorgd.
- Let er op steeds de laatste versie aanvraagformulieren te gebruiken. Versie en uitgavedatum zijn vermeld onderaan rechts van voorzijde en achterzijde van het aanvraagformulier.
- De correcte staalafname voor minder courante bepalingen is binnen het laboratorium te vinden in Infoland in de tabel [Staalafnamemodaliteiten](#) en buiten het laboratorium via het Zoek & Meld Centrum onder de zoekterm 'tabel staalafnamemodaliteiten'. De technische aspecten van publicatie van deze tabel zijn onderwerp van een procedure [Publicatie Labogids en tabel Staalafnamemodaliteiten](#). Voor bijkomende vragen met betrekking tot staalafnamemodaliteiten kan steeds contact opgenomen worden met het medisch laboratorium.
- Alle stalen worden gemerkt met dezelfde patiëntnaam, voornaam en geboortedatum als deze die op het aanvraagformulier staat (geschreven of door middel van een etiket). Patiëntenstalen mogen niet geïdentificeerd worden met kamer en bednummer. Alle stalen van de patiënt nodig voor het uitvoeren van de gevraagde bepalingen worden samen met het overeenkomstige aanvraagformulier in een plastic zakje gestoken en vormen zo een volledige laboratoriumaanvraag.
- Voor het prikken dient elk recipiënt gecontroleerd te worden op zijn vervaldatum.
- Bepalingen waarvoor de correcte afnames ontbreken worden niet uitgevoerd. Er worden geen stalen voor een eerder binnengebrachte laboratoriumaanvraag nagebracht. Achterna komende stalen vragen nieuwe en overeenkomstige aanvraagformulieren en worden als afzonderlijke laboratoriumaanvragen behandeld.
- Teneinde voor terugbetaling in aanmerking te komen, eist het RIZIV dat volgende gegevens steeds op het aanvraagformulier vermeld zijn :
- Klinische gegevens
- Patiënt : naam en voornaam
geboortedatum en geslacht
adres
mutualiteitsgegevens
- Voorschrijver : naam
RIZIV-nummer
datum
handtekening
- Het is niet toegelaten te tekenen en te stempelen 'in opdracht van'. Wie wel en wie niet gewettigd is laboratoriumanalyses aan te vragen staat beschreven in de procedure [Medisch Secretariaat algemene werking](#) onder punt Aanvragend Geneesheer.

Staaltransport en staalontvangst

- Stalen kunnen op 3 manieren tot in het laboratorium gebracht worden :
 - De stalen worden gebracht door ziekenhuismedewerkers.
 - De stalen worden via de buizenpost naar het laboratorium verzonden. **N.B.** Er wordt geen onderscheid gemaakt tussen de stalen, op welke manier ze ook in het laboratorium toekomen : voor alle stalen gelden dezelfde dringendheidsregels die omschreven zijn in de procedure [Pre Analytische Fase](#) onder het punt Dringende Stalen.
 - Er bestaat een georganiseerd monstertransport tussen campus Zele en campus Dendermonde, volledig beschreven in de procedure [Transport](#).

	-	Geldig tot : 02-07-2023
	Medisch Laboratorium	
	Auteur(s): Erwin Ketele	Bladzijde : 2 / 8 versie : 6
	Staalafnamemodaliteiten	Doc nr : PROC-0002

- Staalontvangst
Gebeurt op het medisch secretariaat van het laboratorium.

Onderzoeken scheikunde, hematologie, ...

Bloedafname

Arteriële bloedafname voor bloedgassen

- Worden genomen met commerciële voor-gehepariniseerde spuit, te krijgen bij logistiek.
- Onmiddellijk na staalname in een gehepariniseerde spuit/capillair, spuit/capillair gedurende een 10-tal seconden mengen door deze tussen de handen te rollen. Wanneer dit later gebeurt, is vaak reeds stolling opgetreden in het centrale deel dat niet in contact komt met de gehepariniseerde wand van de spuit/capillair. Laattijdig mengen lost niet alle reeds gevormde stolsels op. Daarentegen mag de spuit/capillair die onmiddellijk na afname gemengd werd, enige tijd (maximum 5 minuten) opzij gelegd worden voor het uitvoeren van andere dringende handelingen zonder dat nog stolselvorming zal optreden.
- Tenzij voor bloedgassen gelden alle referentiewaarden voor veneus bloed (zie verder).

Capillaire bloedafname voor glucosebepaling met glucosetestrip

- De verpleegkundige dient zijn/haar handen te wassen met water en zeep en ze daarna te ontsmetten met handalcohol overeenkomstig de regels voor handhygiëne. Zorg ervoor dat de alcohol volledig is opgedroogd.
- Gebruik handschoenen binnen het kader van de standaard voorzorgsmaatregelen (contact met lichaamsvochten).
- Reinig de vinger van de patiënt met water. De vinger wordt daarna droog gemaakt. Gebruik geen handalcohol !
- De prik gebeurt niet in de top maar iets meer naar de zijkant.
In regel wordt de eerste druppel weggeveegd en wordt de tweede druppel aangebracht op de strip.

Veneuze bloedafname

Zie procedure [Perifere Bloedafname](#) in het Zoekcentrum.

Urine

Voor scheikundige bepalingen is geconcentreerde ochtendurine het best. Gezien bacteriële contaminatie kan interfereren, is steriele afname zoals voor bacteriologisch onderzoek aangewezen. Zie verder onder punt Bacteriologische Onderzoeken – punt Soorten Staalafnames – punt Urinestaal.

Urine 24 uur

- Al naargelang de gewenste bepaling moet de collectie al dan niet aangezuurd worden.
Confer tabel [Staalafnamemodaliteiten](#) in Zoek- en meldcentrum. Best wordt het laboratorium gecontacteerd om daartoe bestemde 2-L-recipienten ter beschikking te stellen. Zo nodig wordt aan deze recipienten in het laboratorium reeds de benodigde hoeveelheid zuur toegevoegd.
- Techniek
De patiënt op een afgesproken tijdstip 's ochtends laten urineren. Deze urinefractie wordt weggegoten. Alle volgende urinefracties worden bijgehouden in het meegegeven recipient, inclusief een laatste urinestaal 24 uur na het begin van de collectie. Het recipient identificeren en zo snel mogelijk naar het laboratorium brengen.

Faeces

- Staal wordt gecollecteerd in een urinepotje.
- Voor de bepaling van bloed in faeces dienen voorafgaand strikte dieetregels gevolgd te worden : zie tabel [Staalafnamemodaliteiten](#) in Zoek- en meldcentrum.

	-	Geldig tot : 02-07-2023
	Medisch Laboratorium	
	Auteur(s): Erwin Ketele	Bladzijde : 3 / 8 versie : 6
	Staalafnamemodaliteiten	Doc nr : PROC-0002

Lumbaalvocht

Zie verder onder punt Bacteriologische Onderzoeken – punt Soorten Staalafnames - punt Lumbaalvocht.

Beenmerg

Beenmerg wordt genomen door een beenmergpunctie. Het betreft een strikt medische act die buiten het domein van deze verpleegkundige aanbevelingen valt. Naast het vullen van de eventueel benodigde EDTA-tubes worden uitstrijkjes gemaakt. Vervolgens worden de beenmergglasjes aan de lucht gedroogd.

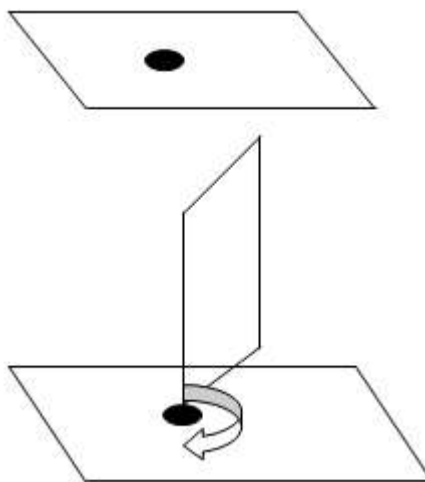
De preparaten mogen geenszins gefixeerd worden met een of andere bewaarvloeistof.

De beenmergglasjes worden met de nodige voorzichtigheid (breekbaar) naar het laboratorium gebracht.

Dikdruppel

Vraagt zuivere voorwerpglasjes.

1. In het midden van een voorwerpglasje brengt men een druppel vers bloed aan.
2. Met de hoek van een tweede voorwerpglasje spreidt men de druppel bloed uit in een draaiende beweging. Deze draaiende beweging houdt men 20 tot 30 sec aan om de agglutinatie van de trombocyten te bevorderen. Men spreidt de druppel bloed uit tot men een laag bekomt waardoor een tekst leesbaar is. De initiële hoeveelheid bloed moet toelaten een dikdruppel te bekomen met een doormeter van 1 tot 1.5 cm.
3. Men legt de gemaakte dikdruppel horizontaal te drogen op een plaats onbereikbaar voor insecten. De dikdruppel kan pas gekleurd worden wanneer hij volledig droog is en dit kan enkele uren duren.

Speeksel

Speeksel wordt afgenomen in een speciaal daartoe voorziene afnametube ('salivette').

Op speeksel kan cortisol bepaald worden.

Het speeksel mag geen bloed bevatten. Dit kan voorkomen worden door minstens een half uur voor de afname niet te eten, drinken of tanden te poetsen / flossen.

Het wattenrolletje uit de salivette nemen. Lichtjes kauwen op het wattenrolletje tot dit helemaal verzadigd is met speeksel. Dit duurt ongeveer een minuut. Het wattenrolletje terugplaatsen in het buisje en goed afsluiten met de blauwe dop. Het buisje bewaren in de koelkast tot afgifte in het laboratorium.

Cortisol kent een diurne variatie : het is belangrijk het uur van afname duidelijk op de tube te noteren.

	-	Geldig tot : 02-07-2023
	Medisch Laboratorium	
	Auteur(s): Erwin Ketele	Bladzijde : 4 / 8 versie : 6
	Staalafnamemodaliteiten	Doc nr : PROC-0002

Verwijdering recipiënten

Zie via zoekcentrum naar het [Protocol Afvalverwijdering](#) (Comité Ziekenhuishygiëne) onder punt Medisch Risicohoudend Afval / Geel Circuit.

Onderzoeken bacteriologie

Algemeen

- Zo men een vermoeden van bacteriële infectie door kweek wil bevestigen, moet eerst een bacteriologisch staal afgenomen worden alvorens antibacteriële behandeling in te stellen.
Zoniet worden bij microscopie en antigenbepalingen kiemen vastgesteld maar blijft kweek negatief.
- Bepaalde kiemen of parasieten overleven maar kortstondig bij 20°C (Neisseriaceae, Trichomonas, ...). Verdere groei van kiemen door uitstel tussen afname en kweek zonder gepaste bewaring kan het aantal gevonden kiemen vervalsen. Overgroei door snelgroeende kiemen (vaak contaminanten) kan de samenstelling van een bacteriologisch staal vertroebelen. Om al deze redenen moeten bacteriologische stalen zo snel mogelijk na afname naar het laboratorium gebracht worden. In afwachting worden stalen bewaard bij 4°C (koelkast) behalve hemoculturen (37°C).
- Staalafname gebeurt steeds in goed gesloten en lekvrije recipiënten om contaminatie van buitenaf en besmetting van personeel en laboratorium-medewerkers te voorkomen.
- Op het aanvraagformulier dient steeds duidelijk de aard van het staal en de staalafnameplaats van etters, punctievloeistoffen, drains vermeld te staan begeleid van de nodige klinische inlichtingen ter oriëntatie van het onderzoek en interpretatie van de resultaten.

Staalafname-materialen

Urinepotje

Op Dienst Logistiek zijn urinepotjes te verkrijgen. Deze potjes worden gebruikt voor opvang van urine- en van faeces-stalen.

Wisser

- Afname van materiaal met een houten spatel of een droge wisser is uit den boze. Het materiaal overleeft niet door uitdroging, oxydatie en antiseptische eigenschappen van de katoenprop van de droge wisser.
N.B. Enige uitzondering : Streptococce groep A antigen (Streptococcus pyogenes Ag) : voor opsporen van dit antigen dient steeds een droge wisser
Gebruikt te worden.
- Op Dienst Logistiek zijn (uitsluitend) wissers met Amies-transportmilieu (zonder houtskool) te verkrijgen. Na monsternamen wordt de wisser in het transportmilieu geduwd wat overleefbaarheid van de kiemen verzekert zonder evenwel een snelle vermenigvuldiging toe te laten met verandering van aantallen en samenstelling van het materiaal.

Wisser voor PCR Chlamydia / gonorrhoeae

- In het gynaecologie echo lokaal op de dienst raadpleging ligt een voorraad Xpert CT/NG specimen collection kits. Deze wissers zijn speciaal bestemd voor vaginale / endocervicale afname voor DNA onderzoek (door middel van PCR) op Chlamydia trachomatis en Neisseria gonorrhoeae.
- Met de grote wisser dient eerst het overtollige mucus verwijderd te worden, alvorens de endocervicale afname te verrichten met de smallere wisser. Hiertoe deze wisser enkele malen roteren in het cervicale kanaal.
- Na afname de smalle wisser in de bijhorende tube plaatsen en afbreken ter hoogte van de markering.
- De tube met conform aanvraagformulier en met de wisser voorzien van naam, voornaam, geboortedatum aan het laboratorium bezorgen.
- N.B. PCR Chlamydia trachomatis / Neisseria gonorrhoeae kan ook op een urinestaal worden uitgevoerd.

Wisser voor PCR MRSA (e-swab)

- Voor PCR MRSA en CPE worden dezelfde e-swabs gebruikt.
- Elke te screenen locatie wordt met een afzonderlijke wisser bemonsterd. De wisser na staalname in de bijhorende tube plaatsen en afbreken ter hoogte van de markering.

	-	Geldig tot : 02-07-2023
	Medisch Laboratorium	
	Auteur(s): Erwin Ketele	Bladzijde : 5 / 8 versie : 6
	Staalafnamemodaliteiten	Doc nr : PROC-0002

- De tube voorzien van naam, voornaam en geboortedatum van de patiënt (al dan niet door middel van een klevertje) en de afnameplaats (neus, keel, perineum...) erop vermelden.

Wisser voor PCR CPE (e-swab)

- Voor PCR MRSA en CPE worden dezelfde e-swabs gebruikt.
- De swab wordt rectaal opgestoken. De wisser na staalname in de bijhorende tube plaatsen en afbreken ter hoogte van de markering.
- De tube voorzien van naam, voornaam en geboortedatum van de patiënt (al dan niet door middel van een klevertje) en de afnameplaats (neus, keel, perineum...) erop vermelden.

Herpes-afname voor immunofluorescentie

- In het laboratorium zijn speciale afnamesets met alle benodigdheden te verkrijgen en voorzien van afname-instructies voor urethrale, cervicale, rectale, conjunctivale stalen. Steeds de wisser uitduwen op de 2 ongekleurde uitsparingen van de slide. De slide laten drogen. De slide fixeren door er de methanol overheen te druppelen. Staalafname is klaar als de methanol volledig verdampt is.
- Het betreft afnamesets voor aantonen van Herpes met immunofluorescentie-microscopie. Gezien Herpes strikt intracellulair te vinden is, moet voldoende cellulair materiaal op de slides uitgestreken worden om detectie mogelijk te maken.

Wisser voor PCR COVID

Zie "COVID De Kroon staalafname neuswisser"

Soorten staalafnames

Faecesstaal

- De afgenomen hoeveelheid moet minimaal 10 gram bedragen, zeker als parasitologisch onderzoek gevraagd wordt.
- Bij zuigelingen verdient het de voorkeur de faeces uit de luier te lepelen maar niet uit de luier te krabben gezien contaminerende vezels o.a. het microscopisch onderzoek bemoeilijken.
- Bij zuigelingen wordt soms een faecesstaal genomen met een anale wisser. Parasitologisch onderzoek is dan onmogelijk.
- Zoals voor alle bacteriologische stalen dient een faecesstaal zo snel mogelijk het laboratorium te bereiken. In afwachting wordt het staal bewaard bij 4°C (koelkast).

Urinestaal

- Bacteriologisch urineonderzoek gebeurt op verse, minimaal bijbesmette urine, bij voorkeur 's ochtends afgenomen om een zo groot mogelijke kiem-concentratie te bereiken. Dergelijk staal kan bekomen worden :
 - Door sonderen**
Gezien sonderen op zich een urinaire infectie kan veroorzaken wordt een urinestaal bij een vrouw enkel door sonderen afgenomen als gelijktijdig andere redenen voor sonderen bestaan. Bij een man is sonderen nooit gewenst.
 - Door het opvangen van een mid-stream urinestaal**
Niet bij het begin of einde maar halverwege het urineren wordt een deel van de urine opgevangen in een steriel urinepotje met wijde opening.
- Het afgenomen volume moet minimaal 15 ml bedragen. Indien een onderzoek op BK gevraagd wordt, moet het afgenomen volume minimaal 50 ml bedragen.
- Urine is een goede cultuurbodem en bepaalde urinaire pathogenen groeien snel, hun aantal kan bij 20°C verdubbelen op een half uur tijd. Wil men een juiste telling bekomen en vertroebelen van een eventuele polymicrobiële samenstelling door overgroei van snelgroeiende kiemen voorkomen, dan dient een urinestaal zoals alle bacteriologische stalen zo snel mogelijk het laboratorium te bereiken. In afwachting wordt het staal bewaard bij 4°C (koelkast).

Etter en punctievloeistoffen

	-	Geldig tot : 02-07-2023
	Medisch Laboratorium	
	Auteur(s): Erwin Ketele	Bladzijde : 6 / 8 versie : 6
	Staalafnamemodaliteiten	Doc nr : PROC-0002

- De herkomst van het staal moet steeds op het aanvraagformulier vermeld worden voor oriëntatie en interpretatie van de onderzoeken.
- Bij het afnemen van etter moet bijbesmetting door kiemen van de huid, slijmvliezen, omgeving tot een minimum beperkt worden. Dit kan door een correcte afname :
- Bij processen afgesloten van de lucht (abcessen, vochtcollecties) wordt de huid eerst ontsmet en materiaal met naald en spuit gepuncteerd. Bovenstaande lucht wordt uitgeduwd en de naald wordt overkapt met de naaldhouder (cave prikaccidenten) om frekwent voorkomende anaeroben niet te doden.
- Bij processen open aan de lucht en met veel etterproductie wordt deze etter met een wisser (zie staalafname-mogelijkheden) in een steriel urinepotje opgevangen. De etter is vrij zuiver op te vangen en bijbesmetting met huidkiemen zal minimaal zijn.
- Bij processen open aan de lucht en met weinig etterproductie wordt deze etter op een wisser (zie staalafname-mogelijkheden) opgevangen.
- Indien een onderzoek op BK gevraagd wordt, moet meer materiaal of een extra wisser afgenomen worden.
- Zoals voor alle bacteriologische stalen dienen wissers en punctievloeistoffen zo snel mogelijk het laboratorium te bereiken. In afwachting worden wissers en punctievloeistoffen bewaard bij 4°C (koelkast).

Hemoculturen

- Een bloedkweek zoekt naar aeroben en anaeroben en vraagt voor elke afname een aerobe en anaerobe hemocultuurfles.
- Bij afname van de flessen is belangrijk :
 - **Het nakijken van de vervaldatum van de flessen.**
 - **Het tijdstip van afnames.** Hemocultuurflessen worden voor het toedienen van antibiotica afgenomen in het begin van de koortsopstoot, gekenmerkt door rillingen en oplopen van de temperatuur.
 - **Het aantal afnames.** Gezien de vaak intermitterende aanwezigheid van kiemen in de bloedstroom, vergroot de kans op het kweken van kiemen naarmate meer afnames met grotere volumes genomen worden. Met reserve voor kinderen, gaat deze redenering zeker op bij vermoeden van endocarditis. Tot 4 afnames van telkens een aerobe en een anaerobe fles gespreid over een tweetal dagen zijn nodig om kans te maken de oorzakelijke kiem te kunnen kweken.
 - **Het volume van de afnames.** Gezien de vaak intermitterende aanwezigheid van kiemen in de bloedstroom, vergroot de kans op het kweken van kiemen naarmate meer afnames met grotere volumes genomen worden. In principe worden de hemocultuurflessen met 10 ml bloed gevuld.
 - **De afnametechniek.** Contaminatie bij prikken van de hemocultuurflessen door snelgroeiende huidflora vervalst de resultaten door het overgroeien van de werkelijke oorzakelijke kiemen als deze er al zijn. Een aseptische afnametechniek is dan ook cruciaal : zie procedure Bloedafname voor Hemocultuur bij Volwassenen in het Zoekcentrum.
 - **De bewaring.** Hemocultuurflessen dienen zoals alle bacteriologische stalen zo snel mogelijk het laboratorium te bereiken. In afwachting wordt het staal bij kamertemperatuur bewaard.

Nasopharyngeale afnames

- Kunnen gebeuren met 2 technieken :
 - Door middel van een steriele wisser die onder goede belichting en met gebruik van een tongspatel krachtig over de ontstoken gedeelten van het slijmvlies gewreven wordt. Contaminatie door tong- en wandslijmvlies dient zo veel mogelijk vermeden te worden.
 - Door nasopharyngeaal aspireren bij kinderen. Ongeveer 0,5 ml fysiologisch wordt in beide neusgaten gespoten, een aspiratieset geopend, het dunne darmpje in een van de neusgaten gestoken, met de aspirator of mond gezogen op het aanzuigdarmpje tot aspiraant in het steriele collectorpotje terechtkomt. Eventueel wordt wat fysiologische oplossing toegevoegd om uitdroging van het staal te voorkomen. Het collectorpotje wordt met het overeenkomstige dekseltje gesloten.
- Zoals voor alle bacteriologische stalen dienen nasopharyngeale afnames zo snel mogelijk het laboratorium te bereiken. In afwachting worden nasopharyngeale afnames bewaard bij 4°C (koelkast).

	-	Geldig tot : 02-07-2023
	Medisch Laboratorium	
	Auteur(s): Erwin Ketele	Bladzijde : 7 / 8 versie : 6
	Staalafnamemodaliteiten	Doc nr : PROC-0002

Keelsecreet

- Voor opsporen van Streptococci groep A antigen (Streptococcus pyogenes Ag) wordt een droge wisser gebruikt. In alle andere gevallen wordt een klassieke wisser met Amies transportmilieu (natte wisser) gebruikt.
- De afname gebeurt volgens de gebruikelijke techniek, waarbij men de ontstoken of witte vlekken in het achterste (tonsillair) gedeelte van de mondholte aanraakt en contact met de tong en mondmucosa vermijdt.
- Zoals voor alle bacteriologische stalen dienen keelsecreten zo snel mogelijk het laboratorium te bereiken. In afwachting worden keelsecreten bewaard bij 4°C (koelkast).

Lumbaalvocht

- Lumbaalvocht wordt genomen door een lumbaalpunctie of een ventrikelpunctie. Het betreft een strikt medische act die buiten het domein van deze verpleegkundige aanbevelingen valt.
- Meer nog als andere bacteriologische stalen dient een lumbaalvocht zo snel mogelijk het laboratorium te bereiken. In afwachting wordt lumbaalvocht bij 37°C bewaard en zo dit niet kan bij 20°C bewaard.

Sputum

- Spontaan opgehoest sputum wordt opgevangen in een steriel urinepotje. Best is ochtendsputum na mondspoeling met koud water.
- De patiënt moet duidelijk gemaakt worden dat geen speeksel (met keelflora) maar uit de diepte opgehoeste fluïmen van doen zijn.
- Zoals voor alle bacteriologische stalen dient een sputumafname zo snel mogelijk het laboratorium te bereiken. In afwachting wordt een sputumafname bewaard bij 4°C (koelkast).

Kathetertip

- Bij vermoeden van een infectie door het infecteren van een katheter, moet deze verwijderd worden.
- Afnametechniek : na het verwijderen van het verband en het openen van een steriel urinepotje, wordt de katheter (zonder voorafgaandelijke ontsmetting van de insteekplaats) uitgetrokken, boven het steriele potje gehouden, de tip met een steriele schaar afgeknipt, het potje gesloten.
- Zoals voor alle bacteriologische stalen dienen kathetertippen zo snel mogelijk het laboratorium te bereiken. In afwachting wordt een kathetertip bewaard bij 4°C (koelkast).

Genitale afnames

- Trichomonas is een parasiet die best op het spreekuur zelf microscopisch wordt aangetoond in een vers preparaat. Rechtstreeks onderzoek uitgaand van een wisser heeft een lage gevoeligheid en wordt niet uitgevoerd.
- Voor rechtstreeks onderzoek en bacteriële kweek volstaat afname van een wisser (zie hierboven : staalafname-materialen : wisser). Indien klinisch gonorrhoea wordt vermoed, het laboratorium vragen een chocoladeplaat te incuberen bij 37°C. Gezien de extreme temperatuursafhankelijkheid van Neisseria gonorrhoeae, is kweek enkel mogelijk uitgaand van afgenomen materiaal dat onmiddellijk op een op 37°C geïncubeerde speciale chocoladeplaat wordt geënt. Alternatief kan een PCR worden uitgevoerd. Dit onderzoek heeft een grotere gevoeligheid en wordt uitgevoerd op een speciale wisser (Xpert CT/NG, confer supra) of op een urinestaal.
- Voor kweek van Mycoplasma hominis en/of Ureaplasma urealytica, een bijkomende wisser afnemen (zie hierboven : staalafname-materialen : wisser).
- Voor Chlamydia-antigen, in het laboratorium een gespecialiseerde afnameset halen (zie hierboven : staalafname-materialen : Chlamydia-afname).
- Urethrale afname
 - De patiënt heeft bij voorkeur niet geürineerd gedurende 1 uur voor afname.
 - De kleine Dacron wisser 2 tot 4 cm in de urethra brengen.
 - Draai de wisser enkele malen en neem hem weer uit de urethra.
- Cervicale afname

	-	Geldig tot : 02-07-2023
	Medisch Laboratorium	
	Auteur(s): Erwin Ketele	Bladzijde : 8 / 8 versie : 6
	Staalafnamemodaliteiten	Doc nr : PROC-0002

- Wrijf met een katoenen of Dacron wisser over de exocervix om overtollig mucus te verwijderen. Verwijder deze wisser.
 - Breng voorzichtig een cytobrush of Dacron wisser in het endocervicaal kanaal tot de tip van de wisser niet meer zichtbaar is.
 - Draai de wisser gedurende 5-10 seconden in het endocervicaal kanaal.
 - Neem de wisser weer weg zonder de vaginale wand te raken.
- Herpes afname
 - Voor Herpes-antigen, in het laboratorium een gespecialiseerde afnameset halen (zie hierboven : staalafname-materialen : Herpes-afname).
 - Herpes infectie veroorzaakt blaasjes die met vocht gevuld zijn. Voor het direct onderzoek heeft men niet-oppervlakkige epitheelcellen van de basis van het letsel nodig. De beste resultaten worden bekomen met recente vesiculaire letsels.
 - Om de basis van de letsels vrij te maken wordt met een steriele naald het blaasje open geprikt. Het vrijkomend vocht of etter is niet geschikt voor het direct onderzoek. Maak met de steriele naald de bodem van het letsel vrij.
 - Maak de kleine Dacron wisser vochtig met steriel water en wrijf krachtig met de wisser over de volledige basis (kratertje) van het letsel.

Verwijzingen

Staalafnamemodaliteiten	Tabel
Courante bloedafnamematerialen	tabel
Perifere Bloedafname	Zoekcentrum Procedures
Medisch Secretariaat algemene werking	Procedure
Pre Analytische Fase	Procedure
Transport	Procedure
Publicatie Labogids en tabel Staalafnamemodaliteiten	Procedure
COVID De Kroon staalafname neuswisser	Tabel